

Frivillig hållbarhetsrapportering – när proaktivt arbete vinner affären

I många upphandlingar och kunddialoger väger hållbarhet allt tyngre. Det är inte längre en ”mjuk fråga” vid sidan av pris och kvalitet – utan något som på allvar kan avgöra om du får uppdraget eller inte.

Trots det ser många mindre företag hållbarhetsrapportering som något avlägset. ”Vi omfattas ju inte av lagen” är ett vanligt argument. Men verkligheten är att större företag, som redan berörs av EU:s CSRD-direktiv, måste redovisa sin påverkan – och det inkluderar data från deras leverantörer. Det gör att kraven snabbt sprider sig nedåt i leverantörskedjan.

Här blir den nya VSME-standarden (Voluntary Sustainability Reporting Standard for SMEs) intressant. Den lanserades i somras för att ge små och medelstora företag ett enkelt och frivilligt ramverk för att rapportera sitt arbete med miljö, sociala frågor och styrning (ESG). Den är utformad för att vara hanterbar även för företag utan hållbarhetsavdelning – och kan ge ett tydligt konkurrensförsprång.

Så här kan det se ut i praktiken

Föreställ dig en underleverantör i byggbranschen, med 15 anställda, som bestämmer sig för att börja arbeta enligt VSME-standarden. De samlar in grundläggande data om energiförbrukning, arbetsmiljö, avfallshantering och leverantörsväl, och strukturerar den enligt standardens format.

Några månader senare skickar en av deras största kunder ut en upphandling där hållbarhet står för 25 % av poängen. Leverantören kan omedelbart lämna in en komplett och jämförbar rapport. En konkurrent, med likvärdig prisnivå och kvalitet, får avslag eftersom de inte kan leverera hållbarhetsunderlag i tid.

Skillnaden? Förberedelse.

Tre skäl att börja frivilligt

1. **Proaktivitet säljer** – Den som kan visa upp fakta innan frågan ställs signalerar kontroll och professionalism.
2. **Försprång vid förändring** – Kraven kommer att spridas ned i leverantörskedjorna, oavsett om du direkt omfattas av lagen eller inte.
3. **Affärsutveckling på köpet** – Arbetet med rapporten synliggör förbättringsmöjligheter som ofta ger både miljömässig och ekonomisk effekt.

Så kan processen se ut

1. **Kartlägg nuläget** – Vad gör ni redan idag inom miljö, socialt ansvar och styrning?
2. **Samla in fakta** – Energiförbrukning, arbetsmiljöinsatser, leverantörskrav, jämställdhetsarbete m.m.
3. **Strukturerar och analysera** – Följ VSME-standarden för tydlighet och jämförbarhet.
4. **Kommunicera** – Använd rapporten i upphandlingar, investerardialoger och rekrytering.

Det handlar inte om att uppfinna något nytt, utan om att dokumentera det som redan görs – och identifiera förbättringar som ger effekt både för verksamheten och för omvärlden.

Ett höstinitiativ med lång effekt

Hösten är en bra tid att starta. Planerna för året är satta, men det finns utrymme att lägga till ett initiativ som stärker både affären och varumärket. En frivillig hållbarhetsrapport enligt VSME-standarderna är mer än ett dokument. Den är en försäkring mot framtida krav – och ett verktyg för att vinna affärer här och nu.

 Har ni varit med om att en upphandling avgjorts på andra kriterier än pris och kvalitet? Hur väl förberedda är ni när hållbarhet är en del av poängsystemet?

[Annika Karlén](#)